

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการสอบสวนของพนักงานสอบสวน¹

พันตำรวจโทธเนศ บุตรศรี²

การศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการสอบสวนของพนักงานสอบสวน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความหมาย ความเป็นมา แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่าการสอบสวนของพนักงานสอบสวนนั้น “พนักงานสอบสวน” ถือว่าเป็นต้นธารของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เริ่มจากเมื่อมีเหตุการณ์อันละเมิดกฎหมายที่มีโทษทางอาญาเกิดขึ้น พนักงานสอบสวนรับหน้าที่ในการดำเนินการเริ่มตั้งแต่การรับแจ้งความ สืบสวน จับกุม ควบคุม ตรวจค้น สอบสวน ปด้อยตัวชั่วคราว และการพิจารณาความเห็นในทางคดี จากนั้นจึงเป็นขั้นตอนความรับผิดชอบของพนักงานอัยการ ศาล และราชทัณฑ์ตามลำดับ งานสอบสวนคดีอาญา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพโดยทั่วไปของประชาชน เป็นมาตรการสำคัญของรัฐที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยศีลธรรมอันดี ตลอดจนความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยพนักงานสอบสวนจะต้องให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการทำสำนวนคดีแต่ละประเภท ไม่ว่าจะเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา สำหรับผู้ต้องหาในคดีอาญาจะได้รับผลกระทบกระเทือนจากการกระทำของพนักงานสอบสวน และสิ่งสำคัญพนักงานสอบสวนมีหน้าที่จะต้องกระทำต่อผู้ต้องหา ก็คือ การแจ้งข้อหา ซึ่งต้องดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ การที่พนักงานสอบสวนไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ดังกล่าว หรือปฏิบัติแต่ไม่ครบถ้วนตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย อาจมีผลกระทบต่ออำนาจฟ้องของพนักงานอัยการซึ่งทำให้การนำข้อหาขึ้นมาฟ้องร้องต่อศาลไม่ชอบ การแจ้งข้อหาของพนักงานสอบสวนที่กระทำต่อผู้ต้องหาจึงนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากในขั้นตอนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน โดยการสอบสวนของพนักงานสอบสวนจะเริ่มขึ้น เมื่อมีความผิดอาญาเกิดขึ้น ถ้าความผิดนั้นเป็นความผิดอาญาแผ่นดินที่มีผลกระทบต่อความสงบสุขของสังคมส่วนรวมพนักงานสอบสวนสามารถทำการสอบสวนได้ตั้งแต่เมื่อทราบว่ามีกระทำความผิดดังกล่าวเกิดขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องมีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษก็ได้ แต่หากความผิดที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความผิดส่วนตัวหรือความผิดอันยอมความได้ พนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนได้ก็ต่อเมื่อมีการร้องทุกข์จากผู้เสียหายตามกฎหมายเสียก่อน ซึ่งพนักงานสอบสวนที่จะทำการสอบสวนต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถพอสมควร แม้พนักงานสอบสวนจะมีกฎหมายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติควบคุมอยู่แต่ก็มิได้ครอบคลุมในทุก ๆ หน้าที่การทำงานของ

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการสอบสวนของพนักงานสอบสวน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตันศิริ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ตันศิริ และ รองศาสตราจารย์สุรินทร์ รัตนวราห

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (บางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พนักงานสอบสวนไว้อย่างชัดเจน จึงควรมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพนักงานสอบสวนเสียใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนต่อไป

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547, ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 140 ถึงมาตรา 142, ตามพระราชบัญญัติการไต่สวนข้อเท็จจริง พ.ศ.2562 และตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินค่าตอบแทนการสอบสวนคดีอาญา พ.ศ.2534 ยังไม่ครอบคลุมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่สอบสวนของพนักงานสอบสวนดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาแรก ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 กำหนดเพียงแต่ให้รับสมัครบุคคลตามที่ระบุไว้เท่านั้น แต่ไม่ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลและผู้ที่เหมาะสมแก่คดีความเอาไว้ว่าควรเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับข้าราชการอื่น ๆ ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน เมื่อคุณสมบัติของพนักงานสอบสวนไม่ทัดเทียมกันกับข้าราชการในกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ ก็จะทำให้การอำนวยความสะดวกจะขาดประสิทธิภาพไปด้วย โดยเฉพาะพนักงานสอบสวนที่เพิ่งจบการศึกษาอบรมจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงวัยรุ่น ๆ ซึ่งอาจมีประสบการณ์ผ่านชีวิตทางโลกไม่มากนัก อาจจะไม่มีเท่าทันเล่ห์เหลี่ยมในทางอรรถคดีเท่ากับบุคคลที่มีประสบการณ์ผ่านการใช้ชีวิตทางโลกมามาก หรือคู่ความในคดีหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องในคดีที่มีความรู้ในทางกฎหมาย อาจใช้ความอ่อนด้อยประสบการณ์หรือการรู้ไม่เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมนั้นของพนักงานสอบสวนเป็นโอกาสเพื่อให้ตนเองหรือพวกพ้องได้รับประโยชน์ในทางคดีมากกว่าอีกฝ่ายได้

ประเด็นปัญหาที่สอง เกี่ยวกับการสังคดีของพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 140 ถึงมาตรา 142 ได้วางหลักเกณฑ์ไว้เกี่ยวกับการมีความเห็นทางคดีในการสังคดีอาญาของพนักงานสอบสวนซึ่งสามารถแบ่งแยกประเภทของคดีได้เป็นคดีที่รู้ตัวผู้กระทำความผิด และคดีที่ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดหรือที่เรียกว่า คดีไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่พนักงานสอบสวนจะต้องกระทำการก่อนที่จะส่งสำนวนการสอบสวนไปให้พนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินการฟ้องร้องผู้กระทำความผิดทางอาญาต่อไป แต่ไม่ได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติเป็นขั้นเป็นตอนอย่างไร แต่ในทางการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ให้อำนาจพนักงานสอบสวนไว้สำหรับการสอบสวน 2 ประเภท คือ การสอบสวนสามัญ และการสอบสวนในการชันสูตรพลิกศพ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้ให้อำนาจกระทำ และให้มีหน้าที่ในการกระทำการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดี และเพื่อพิสูจน์ความผิดและบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา แต่เนื่องจากพนักงานสอบสวนก็เป็นข้าราชการตำรวจเช่นเดียวกับข้าราชการตำรวจสายงานอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบแผนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดังนั้นการดำเนินการสอบสวนเป็นการปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาหัวหน้าหน่วยงาน ซึ่งบางครั้งหัวหน้าหน่วยงานบางท่านอาจไม่ชำนาญงานด้านการสอบสวนหรือมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอบสวนมาน้อย หรือประสงค์ต้องการผลคดีเป็นอย่างหนึ่งอย่างใดที่บางครั้งอาจไม่ตรงกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ข่มขู่ผลประโยชน์ต่อ

ผลการสอบสวนของพนักงานสอบสวนอย่างแน่แท้ ซึ่งกฎหมายมิได้บัญญัติไว้ชัดเจนให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจอิสระในการดำเนินการทั้งหลายที่เกี่ยวแก่คดีได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งให้ความคุ้มครองการมีความเห็นในการสั่งคดี และการดำเนินการทั้งหลายดังกล่าวของพนักงานสอบสวนถ้าได้กระทำไปโดยสุจริตย่อมได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายและห้ามไม่ให้ฟ้องร้องการกระทำนั้น

ประเด็นปัญหาที่สามเกี่ยวกับอำนาจการไต่ถามข้อพิพาทคดีอาญาของพนักงานสอบสวน ตามพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ.2562 ได้บัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การไต่ถามข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นพนักงานสอบสวนเอาไว้ แต่ในมาตรา 10 และ มาตรา 48 ที่กำหนดเกี่ยวกับผู้ไต่ถามเอาไว้ โดยได้กำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ไต่ถามที่ควรมีและไม่มี และกำหนดเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนในการไต่ถามข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นพนักงานสอบสวนเอาไว้ ซึ่งเป็นการบัญญัติเกี่ยวกับแนวทาง ข้อตกลงระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเอาไว้โดยมีข้อบกพร่องอยู่อีกหลายประการ มุ่งเน้นเฉพาะปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพนักงานสอบสวนมีอำนาจในการไต่ถามข้อพิพาทคดีอาญาหรือไม่เพียงเท่านั้น แต่ไม่สามารถทำการแต่งตั้งและนำทนายคดีพระราชบัญญัติดังกล่าวมาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างจริงจัง ไม่สามารถช่วยนำกระบวนการไต่ถามตั้งแต่การตั้งผู้ไต่ถามมาใช้งานได้จริง และแม้ข้อพิพาทในทางอาญาจะมีจำนวนมากและมีทุนทรัพย์ไม่มากนักที่จะสามารถทำการระงับข้อพิพาทดังกล่าวได้ ทำให้ปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลลดลง แต่ไม่สามารถตั้งผู้ไต่ถามให้มาดำเนินการได้ตามพระราชบัญญัตินี้อย่างจริงจัง ไม่เป็นการนำแนวคิดกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาช่วยแก้ไขปัญหของกระบวนการยุติธรรมปัจจุบันได้อย่างแท้จริง

ประเด็นปัญหาที่สี่ปัญหาเกี่ยวกับค่าตอบแทนของพนักงานสอบสวน ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินค่าตอบแทนการสอบสวนคดีอาญา พ.ศ.2534 ข้อ 6 ถึงข้อ 8 ได้กำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจ่ายเงินค่าตอบแทนให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่รับผิดชอบสอบสวนคดีอาญาเอาไว้ โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้พนักงานสอบสวนจะได้รับค่าตอบแทนนอกเหนือจากฐานเงินเดือนที่ได้รับ เดือนละเท่าไร และจะได้รับค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง ซึ่งจำนวนเงินที่จะได้รับนั้นจะต้องไม่เกินตามส่วนที่กฎหมาย ระเบียบ กำหนดไว้ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากหน้าที่ที่พนักงานสอบสวนจะต้องรับผิดชอบนั้น มีอย่างมหาศาล แต่กลับจ่ายเงินค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสมขาดความเป็นเอกภาพและความเป็นมาตรฐาน

จากการศึกษาค้นคว้ากฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับพนักงานสอบสวน ผู้ค้นคว้าจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของพนักงานสอบสวน มีข้อเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 โดยมีบทบัญญัติว่า “...ตำแหน่ง รองสารวัตร (สอบสวน) ครองตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสอบสวนตลอดครบเจ็ดปีได้รับการแต่งตั้งในตำแหน่งสารวัตร (สอบสวน) และตำแหน่ง สารวัตร(สอบสวน) ครองตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสอบสวนตลอดครบสี่ปีได้รับการแต่งตั้งในตำแหน่งรองผู้กำกับการ(สอบสวน) และตำแหน่งรองผู้กำกับการ

(สอบสวน) ครองตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสอบสวนตลอดครบสามปีได้รับการแต่งตั้งในตำแหน่งผู้กำกับการ(สอบสวน) และตำแหน่งผู้กำกับการ(สอบสวน)ครองตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสอบสวนตลอดครบสามปีได้รับการแต่งตั้งในตำแหน่งรองผู้บังคับการ(สอบสวน) และตำแหน่งรองผู้บังคับการ(สอบสวน) ครองตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสอบสวนตลอดครบสองปีได้รับการแต่งตั้งในตำแหน่งผู้บังคับการ(สอบสวน) และตำแหน่งผู้บังคับการ(สอบสวน) ครองตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสอบสวนตลอดครบสองปีได้รับการแต่งตั้งในตำแหน่งรองผู้บัญชาการ(สอบสวน) และตำแหน่งรองผู้บัญชาการ(สอบสวน) ครองตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสอบสวนตลอดครบสองปีได้รับการแต่งตั้งในตำแหน่งผู้บัญชาการ(สอบสวน) และตำแหน่งผู้บัญชาการ(สอบสวน) ครองตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสอบสวนตลอดครบหนึ่งปีได้รับการแต่งตั้งในตำแหน่งผู้ช่วยผู้บัญชาการตำแหน่งชาติ และตำแหน่งผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ครองตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสอบสวนตลอดครบหนึ่งปีได้รับการแต่งตั้งในตำแหน่งรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และตำแหน่งรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติครองตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสอบสวนตลอดครบหนึ่งปีมีสิทธิได้รับการแต่งตั้งในตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้....”

2. ปัญหาเกี่ยวกับการสังคดีของพนักงานสอบสวน ผู้ค้นคว้าเห็นควรว่า แก้ไขเพิ่มเติมในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือพระราชบัญญัติสำนักงานตำรวจแห่งชาติ บัญญัติว่า “...ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจและอิสระในการดำเนินการทั้งหลายที่เกี่ยวข้องแก่คดีอย่างเต็มที่ปราศจากการแทรกแซงใด ๆ และความเห็นในทางคดีเกี่ยวกับการสังคดีของพนักงานสอบสวนที่กระทำไปโดยสุจริตตามพยานหลักฐาน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายผู้ใดจะฟ้องร้องมิได้...”

3. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจการไต่ถามข้อพิพาทคดีอาญาของพนักงานสอบสวน ผู้ค้นคว้าเห็นควรว่า แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ.2562 ว่า “...ในกรณีที่มีผู้ร้องขอให้พนักงานสอบสวนไต่ถามข้อพิพาทหรือข้อโต้แย้งใด ๆ ในทางคดี ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจจัดให้มีการไต่ถามโดยเร็ว หรือถ้าพนักงานสอบสวนเห็นสมควรจะส่งเรื่องให้ผู้ไต่ถามตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้...”

4. ปัญหาเกี่ยวกับค่าตอบแทนของพนักงานสอบสวนผู้ค้นคว้าเห็นว่าควรให้ทำการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินค่าตอบแทนการสอบสวนคดีอาญา พ.ศ.2534 ข้อ 6. เป็นวรรคสองของข้อดังกล่าว โดยเพิ่มข้อความเป็นว่า “...นอกจากการจ่ายเงินค่าตอบแทนตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้จ่ายเงินค่าตอบแทนให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ทำการสอบสวนให้จ่ายค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบข้อเท็จจริง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายสำหรับการแสวงหาข้อเท็จจริง ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าพัฒนาความสัมพันธ์หรือประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลแหล่งข่าว ค่าติดต่อสื่อสาร ค่าใช้จ่ายที่มอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการ และค่าใช้จ่ายในการทำสำเนาเอกสาร ค่าวัสดุของใช้สิ้นเปลืองซึ่งมีความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง เป็นต้น รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับการดำเนินการดังกล่าว ในอัตราไม่เกิน 100,000 บาทต่อครั้ง หรือหากมีความจำเป็นจะต้องใช้มาตรการ

พิเศษในการสืบสวนและสอบสวนคดีและเพื่อความมั่นคงและปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ให้เบิกจ่ายได้ในอัตราไม่เกิน 2,000,000 บาท ต่อคดี...” และเพิ่มข้อความในวรรคสามว่า “...ในการเบิกค่าใช้จ่ายตามวรรคสองและวรรคสามนี้ ให้เจ้าหน้าที่มีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายตามระเบียบนี้นับแต่เมื่อเริ่มดำเนินการสืบสวนและสอบสวน หรือเมื่อเริ่มดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง...”

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

- เกียรติจักร วังสวัสดิ์. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.
- ณรงค์ ใจหาญ. หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2543.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. หลักกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2549.
- สง่า ดวงอัมพร และคณะ. การสืบสวนสอบสวนคดี ภาควิชากฎหมายวิธีบัญญัติ. กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2531.
- สรศักดิ์ สุทธิคณิง. การนำเสนอข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ถูกกล่าวหาเข้าสู่คดีอาญา. มปท, 2552.
- องอาจ มีคุณสมบัติ. การตรวจสอบความจริงในคดีอาญาชั้นก่อนฟ้อง: ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการ. กรุงเทพมหานคร: มปท, 2552.
- เอก อังสนานนท์. พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดวงกมล (2520) จำกัด, 2547.

วิทยานิพนธ์

- ณวม เจริญหลาย. “การบังคับโทษทางอาญา ศึกษา การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ในการ ยุติธรรมของพนักงานสอบสวน.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2559.
- นิรันดร์ เสียมทอง. “หลักการแจ้งข้อหาในคดีอาญาโดยพนักงานสอบสวน.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- พันตำรวจเอกหมั่น สิงหสุต. “การไต่ถามข้อเท็จจริงในชั้นพนักงานสอบสวนตามร่างพระราชบัญญัติ มาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ..” การศึกษาค้นคว้าอิสระนิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555.
- รังสรรค์ จงสงวนดี. “การจับกุมและการสอบสวนโดยเจ้าพนักงานของรัฐ.” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา, 2541.
- ร้อยตำรวจเอกสุวิจักขณ์ โฉมวงษ์. “การไต่ถามข้อเท็จจริงพิพาทคดีอาญาในชั้นพนักงานสอบสวน.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548.
- สมชาติ โลกสันติกุล. “การบริหารงานคดี : ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการไต่ถามข้อเท็จจริงในศาล” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2547.

เอกสารอื่น ๆ

คณิต ฒ นคร. “การสอบสวนผู้ต้องหา” ใน ภูมิธรรมและบทบาทของ พนักงานอัยการ: 2551. 107-108.

คมสัน สุขมาก. “หลักนิติธรรมกับการอำนวยความสะดวกธรรมชาติของพนักงานสอบสวน.” วารสาร

การเมือง การบริหาร และกฎหมาย. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มีนาคม 2557): 379.

ศรัณยา สีมมา. “การสอบสวนในคดีอาญา.” **ร้อยเรื่องเมืองไทย.** สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนัก

วิชาการสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา. : 2564. 1.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ. **ระเบียบ ก.ตร. ว่าด้วยเงินเพิ่มเป็นกรณีพิเศษสำหรับตำแหน่ง**

พนักงานสอบสวน พ.ศ.2554 [Online]. Available URL: http://www.opc.police.go.th/law_inside/26052554.pdf, 2564 (สิงหาคม 27).

ตำรวจภูธรจังหวัดสิงห์บุรี. **ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยจรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน**

พ.ศ.2544 [Online]. Available URL: <http://www.singburi.police.go.th/law/25.pdf>, 2564 (สิงหาคม 27)